



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Venditio electionis ad officium, vel ad legatum, num. 6.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

vendantur, sed prudenti consilio, juxta emolumentum officij; secus, præter injustitiam immoderati pretij, daretur etiam ansa officiali electo, exigendi à populis plus justo: posterior, ne indignis conferantur officia. Si enim non idoneus officialis à te creatus damnum faciat, siue particularibus, siue communitati, per sententias injustas, per latrocinia &c. tu obligaris ad restitutionem; & quidem non nego, illum, qui immediatè damnum intulit, esse prius obligandum, sed certè in eius defectum tu obligationem non effugies. Immo quando ipse electus bona fide credidit, se esse idoneum, & sine graui culpa, utpotè ignoranter, injustas sententias protulit, vel quid simile, tu elector omnino restituere ee debes; quia ipse non peccauit culpa Theologica; peccasti tu, dum sciens, vel scire debens, indignum officialem elegisti.

ee *Delug. t. 2. d. 34. sec. 4. n. 49.*

Venditio electionis ad officium vel ad Legatum.

6. Illam difficultatem pertinentem ad justitiam distributiuam huc reducamus, an scilicet Senatoribus, vel cuiuscumque, qui cum non sint Domini aliquorum officiorum, vel legati, vel pecunie, frumenti, panis, &c. curam tamen habent ea distribuendi ad suam electionem, an, inquam, integrum ijs sit, aliquid accipere ab illis, qui eliguntur, eo prætextu, quod cum Senator potuisset alium eligere, tamen hunc elegit? cum enim hæc electio sit pretio æstimabilis, posse illam pretio compe-

tenti vendi aliquis existimabit.

Respondeo, esse diligenter distinguendum: vel enim sermo est de pecunia similibusque rebus temporalibus, quæ sint distribuenda ex voluntate Testatorum, Fundatorum, Prædecessorum &c. Vel de officijs, quæ à rep. vel Senatoribus debent ciuibus determinatæ conditionis conferri; & in utroque casu Distributor, ut dictum est, nullum jus habet, nisi eligendi, non autem fit Dominus, siue officij, siue pecunie distribuendæ. De singulis separatim; nam quia Sanchez f. ea non diuisit, animos legentium non sedat eius doctrina.

f. *Sanch. l. 2. conf. c. 1. dub. 56. vid. etiam ib. d. 38. n. præsertim.*

7. Affero primò: quando distribuenda est à te pecunia, vel quid æquivalens, non potes accipere quidpiam propter electionem vnius potius, quam alterius; si accipias, peccas, & accepta restituere teneris.

h. Ratio convincens est, quia sic, re ipsa, non dares totam summam distribuendam. Si enim testator iussit, ut puellæ v. g. nubili darentur à te centum aurei, tu vero velles decem exigere ab illa, quia eam elegisti, jam non centum dares, sed nonaginta. Neque dicas, eam liberè dare; ne id dicas, inquam; nam satis involuntariè eam dare, præsumendum est: certè ita regulariter contingit, si pactum præcedat, ut fusè alibi. At vero si post acceptos numeratosque integros aureos, nullo præcedente pacto, sine ullo metu, aliquid ex grato animo verè & liberè tibi dare illa vellet, non repugno: sed, quæso te, id quando erit?

Ccc 3

8. Affero

h. Delugo ibid. nu. 56.

8. At secundò: quando distribuendum est officium, non potes licetè hunc potius eligere, quàm illum, quia ab hoc accepisti pretium; verum si proportionatum pretium accipias, ad restitutionem non teneris. Ratio est, quia quamvis tu obligeris, dare officium alicui, veluti in genere, non tamen obligaris, dari huic homini particulari; cum ergo hæc electio sit pretio æstimabilis, illam moderato pretio vendens, non facis contra justitiam, & ut suppono, neque reip. damnum inferis, quia idoneum eligis.

i. Delugo t. 2. de just. d. 34. sec. 3. n. 37. insinuat i. eff. l. 2. c. 14. d. 17. n. 64.

9. Dices: hæc ratio etiam probat, id non esse illicitum. Respondeo, saltem tunc esset mortaliter illicitum, quando adesset lex sub mortali obligans, ne electio fieret, nisi gratis, vel quando data esset tibi electio, ea lege, ut gratis, ac sine pretio exhiberes; sed neque in hoc casu obligareris ad restitutionem accepti (supponimus autem, à lege non invalidari donationem, sed solum prohiberi) quia non peccares contra justitiam commutativam, sed vel contra obedientiam, vel similem aliam virtutem. In eodem tamen casu, quo peccares mortaliter, ad verto, si facta à te electio, pecuniaque recepta, adhuc esset res integra, ut res liri ab electione, & à sigillatione officij posset, te obligari sub mortali, ad rescindendam electionem, pecuniamque reddendam, & ad gratis de novo eligendum, ne scilicet peccatum mortale continuares;

nam si inrescindibilis est electio, ad nullam restitutionem tenereris, quia tunc eiusmodi restitutio nec peccatum jam commissum, nec electionem irrevocabiliter jam factam impedire posset.

10. Vrges; adsunt leges prohibentes, quas ponit per extensum Sanchez; cur ergo dictum est (quando adesset lex?) respondeo, quia (ut rectè monet Delugo m) hæc leges solum loquuntur de electione, quoad distribuendam pecuniam, vel quid æquivalens, non vero, quoad distribuenda prædicta officia.

1. Sanchez. l. 2. conf. cap. 1. dub. 56. m. Delugo t. 2. de just. d. 34. sec. 4. n. 35.

11. Anno superiore delegati sunt à prorege per hoc regnum nonnulli viri nobiles, qui censerent, seu describerent numerum animarum, seu capitum Regni, eorumque divitias, concessaque ipsi eisdem est facultas asciscendi sibi aliquos ministros, quibus solveretur stipendium sui laboris, nempe vnus aureus vel quid simile, pro quo libet die. Quidam ex his nobilibus, quandoquidem ei concedebatur, hunc ministrum potius eligere posse, quàm illum, quafiuit à me, an ipsi liceret, exigere pecuniam ab eo eligendo, ita ut dimidium aureum pro singulis diebus ipse sumeret, dimidium minister?

12. Respondi, nequaquam licere, sub pœna restitutionis: rationem duxi ex hætenus allata doctrina: nam eiusmodi electio ad officium, seu ministerium relatum ad illam determinatam pecuniam à Prorege taxatam, non est concessa absolute viro illi nobili, sed sub ea conditione, ut minister lucraretur.

eraretur integrum aureum; quare hæc electio reducitur ad priorem illam distributionem pecuniæ integrè dandam electis, dictam n. 7. Atq; advertetur eodem peccato contra iustitiam peccaturum eundem nobilem virum, si ab initio acciperet aliquod pretium pro ejusmodi electione: nam tunc re vera tota merces illi ministro justè à Prorege attributa, nequaquam daretur; partem enim ejus sibi vir ille nobilis jam anticipare seponeret.

Venditio sententiæ probabilis.

73. Occurrit hic non absimilis difficultas in judice. Supponamus, probabilem esse eam opinionem, de qua latè dixi superius, n. licere Iudici, ex duabus opinionibus æquè probabilibus vnâ eligere, & juxta illam proferre sententiâ. Jam inquiri, licetne, & justè accipiet Iudex pecuniam, ut potius illam eligat, quæ mihi favet, quàm illam, quæ meo adversario?

n. l. 1. c. 3. quam præter ibi cit. sequitur Dicast. l. 2. de just. tr. 2. d. 5. dub. 7. r. n. 280

Respondeo, cum illam sententiam improbabilem ego judicaverim, & pluribus reprobauerim ibidem, consequenter assero, locum hic non habere quæstionem hanc, eam tamè legat, qui velit, apud Lessium, & Valentia p. alios.

o Less. l. 1. c. 14. d. 9. n. 64. Val. 2. 2. q. 63. ar. 4. Salon. 2. 2. q. 62. art. 4. cont. 2. ac probabile judicat Fag. l. 8. in 8. p. Decal. præc. c. 26. n. 34. licet probabilius putet oppositum.

Venditio omnium bonorum.

14. Potest quispiam vendere q om-

nia bona sua, tam præsentia, quam futura: qui tamen dicit, se vendere omnia bona sua (nisi aliud ex verbo colligatur) censetur r vendere solum præsentia, & non futura, quia venditio est odiosa, adeoque restringenda: idem dic de donatione omnium rr, si quando est valida.

q Barr. in l. stipulatio ff. de verb. signif. n. 6. & commun. r Mol. t. 2. d. 340. rr Mol. ib. & dub. 280.

15. Dices, donatio omnium bonorum præsentium & futurorum, non est s valida (nisi fortè titulo oneroso, ut si donatio fiat filia, ut matrimonium contrahat, quo etiam reducitur renuntiatio volentis profiteri vitam religiosam) ergo nec venditio; respondeo, esse disparem rationem; per donationem enim adeo vniuersalem homo fit intestabilis, à quo leges ciuiles t abhorrent; at per venditionem non item, quia potest testari de pretio.

s Covarr. in Rub. de testam. alijq. passim. t l. Less. l. 2. c. 18. dub. 13. num. 93.

Venditio hereditatis.

16. Præterea potest hæres vendere totam hereditatem, vel eius partem, monito tamen illo, cui in hereditate succedit: at eo viuente, venditio est nulla cum sit contra bonos mores; & timetur enim, ne omnes illius mortem intentent. Addunt u leges, si ad hunc eumentem postea deferretur hereditas, eam ab ipso esse tollendam, & applicandam fisco. Excipe primò x, quando consentit Dominus hereditatis;